

Ungdom/ russ og rus

Hva vet vi? Trender og resultater fra fokusgruppeundersøkelse

Hva er sant om
ungdom og rus?

BEST ALKOHOLFRITT: Johanna Evelyn Foote (20) er en av flere unge som har valgt å legge bort alkoholen. Foto: Privat

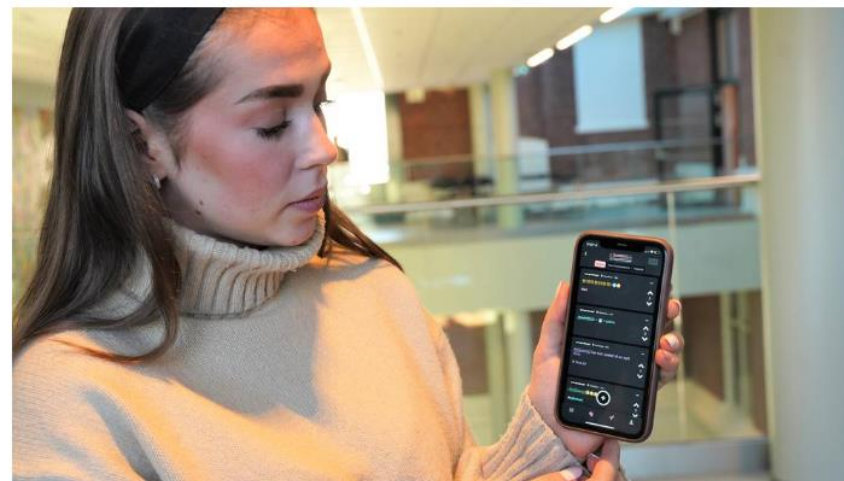
Johanna (20) dropper alkohol på fest

Med et økende fokus på helse og redsel for å miste kontrollen, velger flere unge alkoholfrie alternativer.

Av MAJA MATHILDE NILSEN
5. januar

Bekymret ungdom: – Dopbruk er blitt normalisert

Bruken av hasj og kokain er økende, opplever helsesykepleier. Samtidig forteller ungdom at rusbruk har blitt normalisert. Nå ønsker de en holdningsendring.

Russepresident på Ringerike videregående skole Ingvild Søreide forteller at det utveksles mange meldinger om dop og rusmidler på Jodel.

FOTO: MARIA KOMMANDANTVOLD / NRK

Maria Kommandantvold
Journalist

Henning Rønhovde
Journalist

Anders Hauland
Journalist

Anne-Marit Borgen Werring
Journalist

Chetan Rastogi
Journalist

Vi rapporterer fra Hønefoss

Publisert 13. jan. kl. 10:22
Oppdatert 13. jan. kl. 14:57

Ungdommene drikker mindre nå enn før

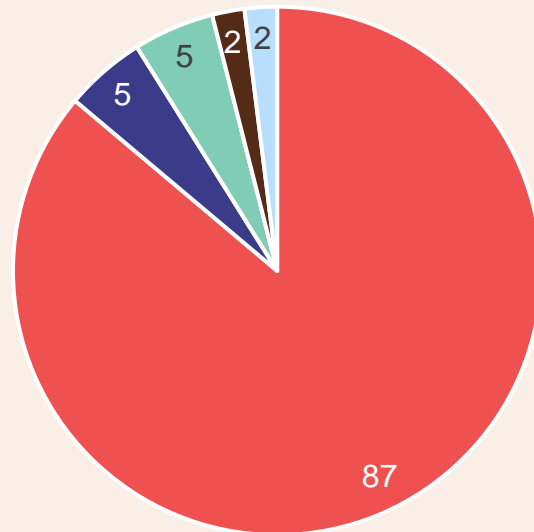
- God relasjon til foreldre
- Økt helsefokus
- Stress og ønske om å lykkes
- Digitale vennskap
- Frykt for å bli uthengt i sosiale medier
- Mye skjermtid
- Påvirkning fra innvandrerungdommen

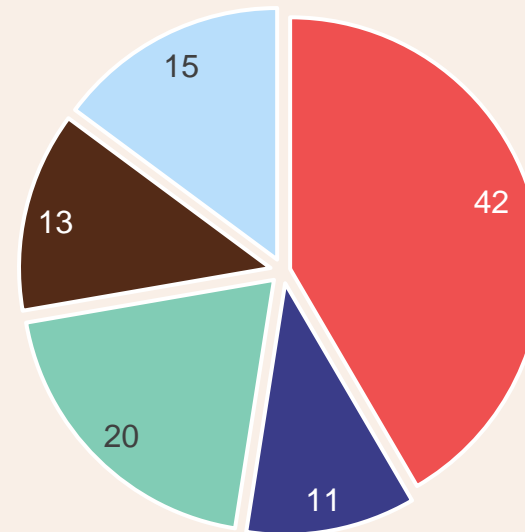
Når begynner ungdom å drikke?

Hvor mange ganger har du drukket så mye at du har følt deg tydelig beruset i løpet av siste år?

Ungdomstrinnet

Videregående

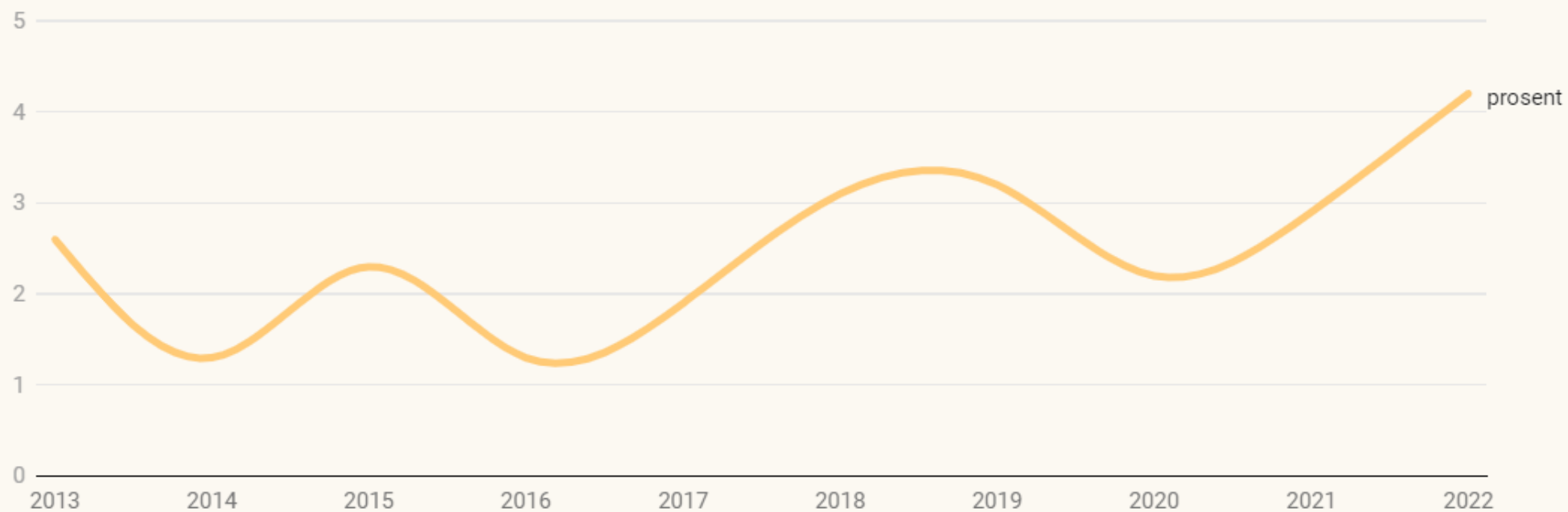

■ Ingen ganger ■ 1. gang ■ 2-5 ganger
■ 6-10 ganger ■ 11 ganger eller mer

■ Ingen ganger ■ 1. gang ■ 2-5 ganger
■ 6-10 ganger ■ 11 ganger eller mer

16–24 år: Liten økning i bruk av kokain

Prosentandel som har brukt kokain siste 12 månedene.

Kilde: [FHI, SSB](#) • [Last ned data](#) • Laget med [Datawrapper](#)

Russetiden som katalysator

Vi spurte russen før russetiden i 2022

- 1 av 3 russ forventer drikkepress
- 1 av 2 russ tror det blir mer og villere russefeiring i år (2022) sammenliknet med tidligere

Bekymret for venner:

- 1 av 3 russ er bekymret for vold/slagsmål
- 1 av 2 russ er bekymret for seksuelt overgrep
- 1 av 3 russ er bekymret for å oppleve seg presset til å prøve nye rusmidler

Historiene bak statistikken

Oppdraget

- Kvalitative intervjuer
- Feste- og ungdomskulturen i dag
- Forventninger til – og opplevelser av russetiden
- Kampanjer – hva funker og hva funker ikke?

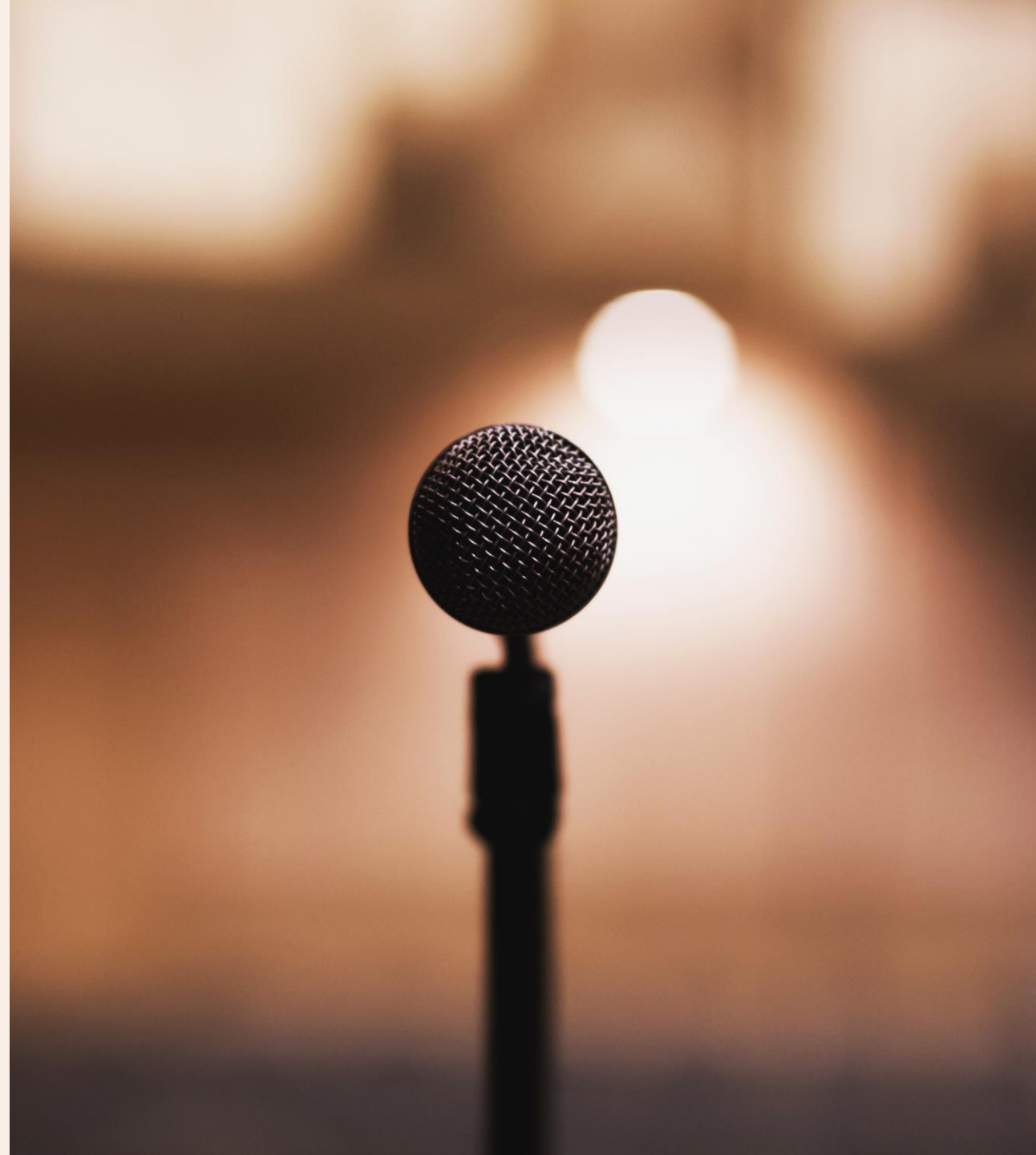
- Fokusgrupper avholdt i november
- 22 deltakere: 17, 18 og 19 åringer
- Utdanningsnivå: Videregående
- Sted: Viken Ruralt, Oslo øst/ vest

Noen funn

Starte å drikke?

- Ulike miljøer/kulturer har ulik drikkedebut. Fokusgruppene viste eksempelvis tidligere drikkedebut i Oslo vest enn i øst.
- De fleste starter med å drikke cider eller 20 % alkohol som blandes ut
- Gjennomgående er det shots og sprit som er mest vanlig å drikke

”

Drikker 20-40% sprit. Drikker ikke 60, men alt. Sprit, øl. Ikke vin...Med sprit skal man bli fucka. Man drikker for å bli full. Det er det som er gøy. Men det kan også være mer tilgjengelig med sprit, og derfor man drikker det.

Fokusgruppedeltaker

”

*Får tak i fra eldre eller folk vi kjenner som
har. Polske menn på Grønland.
Søsken. Billigere med sprit enn cider/øl.*

Fokusgruppedeltaker

Prøving og feiling

- I alle vennegjengene får vi historier om hvor mye som gikk galt da de startet å drikke.
- Vi opplevde at jentegruppene fremstilte prøvingen og feilingen som større enn for gutta.
- Det å ikke spise før de skal drikke var en typisk feil som både gutter og jenter har gått på – gøyere og fortere full
- En annen viktig lærdom var overgang fra 20% til 60%. Alle trodde de kunne drikke på samme måte, men erfarte smertelig at det kunne de ikke.

”

*En annen gang .. trodde jeg selv var død.
Hørte de ropte til meg, men jeg kunne ikke
svare. Det var skummelt. Heldigvis var det
kun oss jentene på den festen.*

Fokusgruppedeltaker

Partygjengen

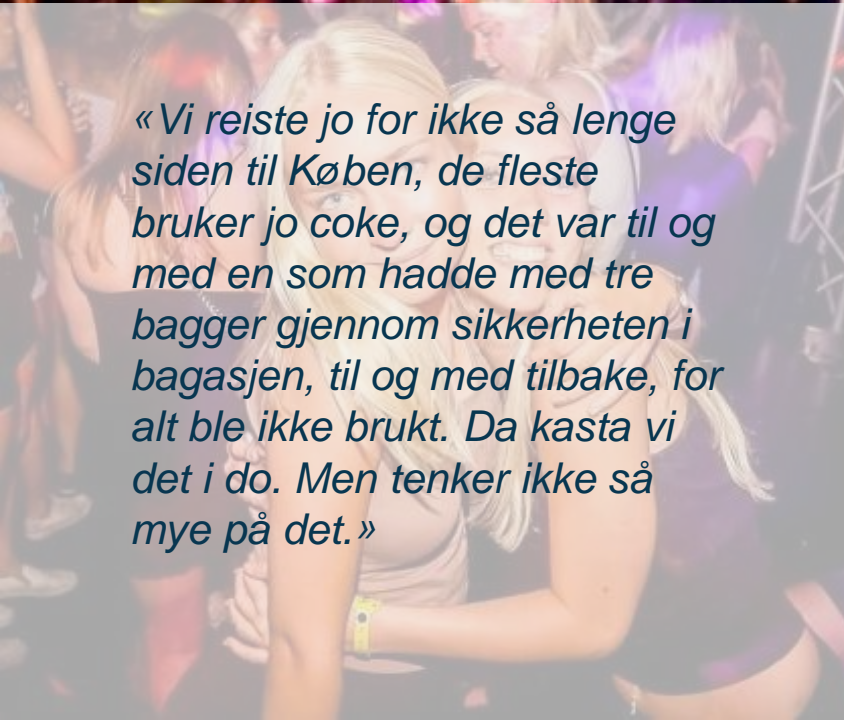
- **Behov:** Frykt, hva kan gå galt, konsekvenser, ønsker ikke moralprekener – trenger kunnskap
- Opplever av at alt har gått bra til nå. Oppfatter ikke at de har vært i hardt vær før selv om de har gjort en del på kanten ting.
- Ting-ordner-seg innstilling

Tenkerne

- **Behov:** Føler på frykt, redd for ryktet sitt, hva kan skje når jeg blir for full? Ikke drite seg ut, kaste opp, være for pågående.
- Viktig å være kul i gjengen, ikke drite seg ut, begynte å feste på vgs, sporty og skikkelig, sosial og glad.
- Skal ha konsept, men er ikke så opptatt av russopplegg egentlig

Vennegjengen

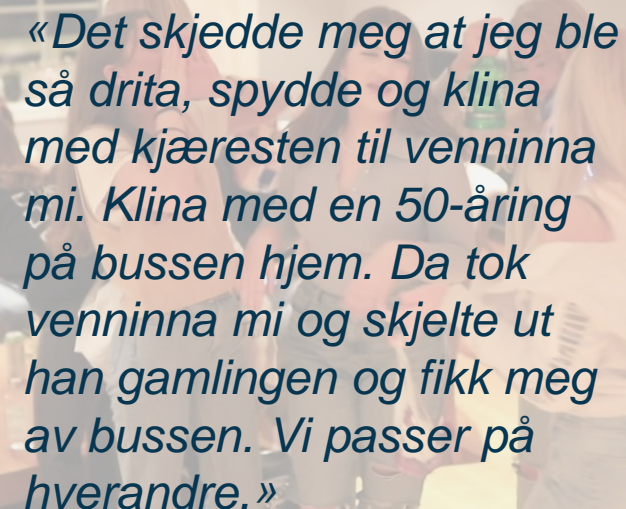
- **Behov:** Frykt, hva kan gå galt, læring, følelser.
- Opptatt av å ta vare på hverandre, sørger alltid for å stille opp hvis en venninne blir for full.
- Blir ganske opprørte når det skjer noe med jentene. Snakker, deler og passer på.

«Vi reiste jo for ikke så lenge siden til Køben, de fleste bruker jo coke, og det var til og med en som hadde med tre bagger gjennom sikkerheten i bagasjen, til og med tilbake, for alt ble ikke brukt. Da kasta vi det i do. Men tenker ikke så mye på det.»

«Kjenner at det er viktig å ikke drite seg skikkelig ut, spy eller være for pågående med damer er det jeg frykter mest egentlig. ...vet jo å ta det litt rolig etterhvert.»

«Det skjedde meg at jeg ble så drita, spydde og klina med kjæresten til venninna mi. Klina med en 50-åring på bussen hjem. Da tok venninna mi og skjelte ut han gamlingen og fikk meg av bussen. Vi passer på hverandre.»

Kommunikasjon som målgruppen selv trekker frem

Foreldre og bakgrunn

- Felles for alle vennegruppene er erfaringen om at hvis foreldrene er tett på ungdommen sin så går det best gjennom drikkedebut.
- For strenge grenser med sanksjoner, avstand, religiøsitet – kan fort slå begge veier. Deltakerne beskriver at det gjør at debuten kan bli hard og erfaringene dyrekjøpte.
- De vil snakke åpent, få kunnskap og kunne ringe hjem.

”

Der hvor vi kan være åpne og foreldrene er forståelsesfulle går det best. Det er bra å alltid ha et sted å dra, sove, eller noen du kan ringe. Du ringer jo ikke dit hvor du vet det blir et helvete og det er husarrest resten av måneden.

Fokusgruppedeltaker

Oppsummert

- Desto tidligere debut, desto mer prøving og feiling
- Dersom vennegjengen kjenner hverandre også utenom fest, desto mer sikkerhet og omsorg for hverandre hvis noe skulle gå galt.
- Strenge foreldre som gir sanksjoner kan få ungdom som unnlater å fortelle/diskutere hjemme, dette kan resultere i at ungdommen feiler mer.

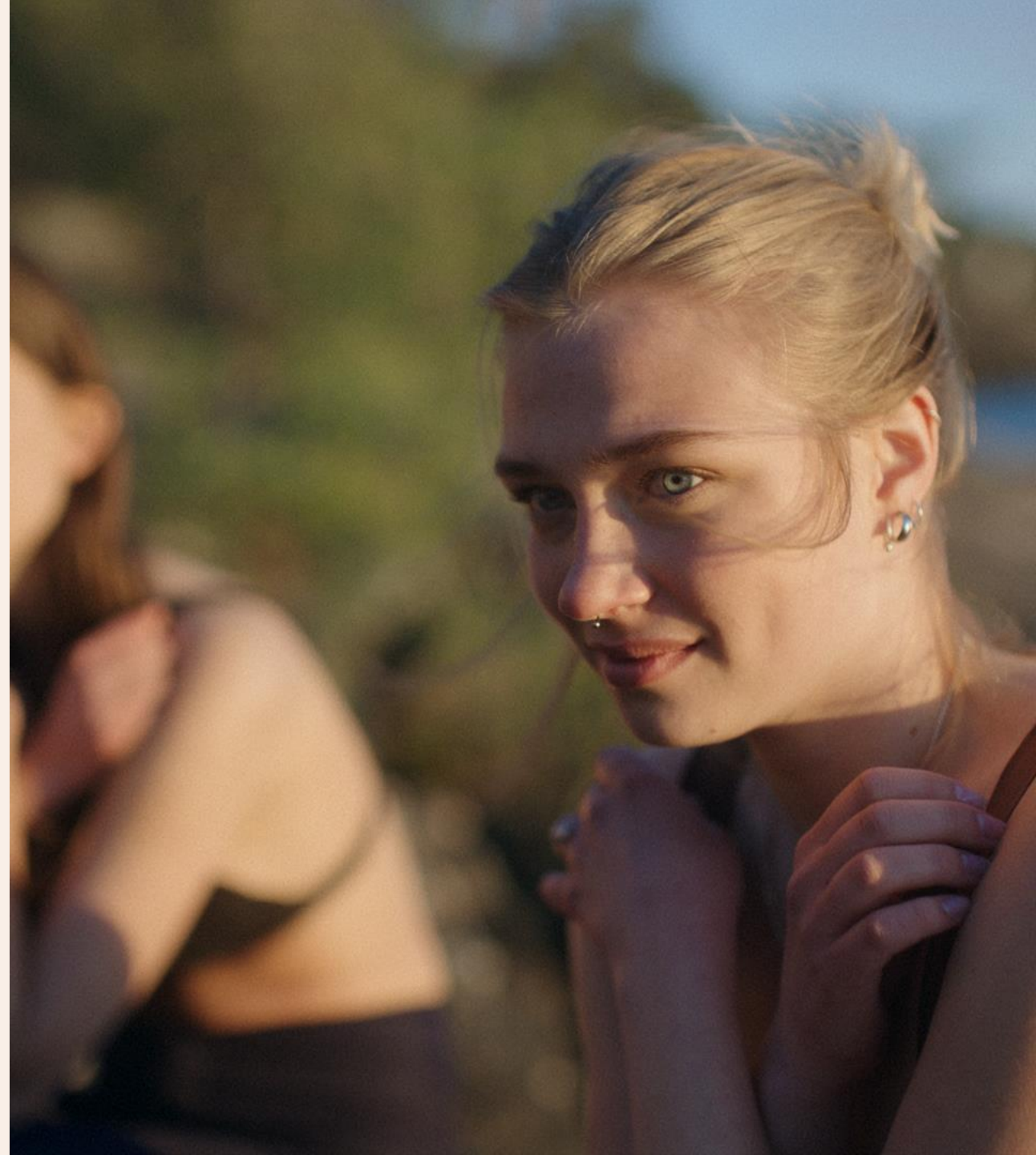
Oppsummert

- Etterspør kunnskap de ikke hadde da de begynte å drikke
- Mener også at kommunikasjonen bør være tydelig på hva som kan gå galt.
- Er ikke redd for litt frykt og mørke filmer, jmf. både Vinmonopolet og Telenor-kampanjer.
- Leo Ajkic har høy troverdighet hos samtlige vi intervjuet. Snakker til og ikke formanende eller ned til ungdom.

Vi tar med oss...

- Tydelig ønske om mer kunnskap fra ungdommen
- Russetiden er en katalysator, men drikkemønster og russeplaner lages lenge før
- Ungdom er ingen homogen gruppe
- Foreldre spiller en nøkkelrolle, og ungdommen ønsker en åpen dialog

Av·og·til